

37. SJEZD ČSSD

**„2014: Nový začátek pro naši zemi“
– návrh programových priorit ČSSD pro 37. sjezd ČSSD**

Ostrava 15. – 16. 3. 2013

Předkládá:
PhDr. Lubomír Zaorálek
místopředseda ČSSD

37. SJEZD ČSSD

NÁVRH USNESENÍ:

37. sjezd schvaluje materiál

„2014: Nový začátek pro naši zemi“

– návrh programových priorit ČSSD pro 37. sjezd ČSSD,
předložený místopředsedou ČSSD PhDr. Lubomírem Zaorálkem.

POZNÁMKY:

Návrh programových priorit ČSSD pro 37. sjezd ČSSD

37. SJEZD ČSSD

„2014: Nový začátek
pro naši zemi“
- návrh programových
priorit ČSSD
pro 37. sjezd ČSSD

OBSAH

HLEDEJME CESTU SPOLEČNĚ	4
1. Růst, zaměstnanost, konkurenceschopnost a solidarita	4
2. Spravedlnost proti korupci a privilegiím	5
3. Solidaritou proti chudobě a sociálnímu vyloučení	6
4. Důstojný důchod pro každého	7
5. Kvalitní vzdělání dostupné všem	8
6. Jistota dostupné a kvalitní zdravotní péče	9
7. Rovnost žen a mužů	10
8. Silnější postavení České republiky v Evropě	10

V naší zemi roste nejistota z budoucnosti a hluboká nespokojenost se stavem politiky. Česká vláda, místo aby hledala účinné prostředky, jak mírnit dopady krize a překonat ji, ničí i ty instituce, které dosud dobře fungovaly, bezhlavě tlumí zdroje rozvoje – a přenáší vzniklé náklady na široké vrstvy obyvatelstva. Zároveň ignoruje všechna vážná varování, že její tzv. reformy krizi dále prohlubují.

Máme sice svobodné volby, zvolené zástupce, ale chod státu jako by stále určoval někdo jiný. Co se dnes děje, velká část lidí odmítá. Vládní politika dále zhoršuje postavení sociálně slabších, ohrožena je i střední vrstva. Politika slouží výhradně úzké oligarchické skupině. Vláda, která se vymyká demokratické kontrole, nemá šanci v boji s korupcí a klientelismem.

Je třeba znovu svést zápas o svobodu rozhodovat, v jaké zemi chceme žít. V lidech nesmí růst pocit, že nejsou schopni ovlivnit vývoj a směřování společnosti.

Před ČSSD se nejpozději v roce 2014 otevírá historická příležitost. Díky rozhodnutí voličů z října 2010 a 2012 má Senát jasnou sociálně demokratickou většinu. Levicové či levostředové koalice vedou 12 ze 14 krajů. Pro nadcházející pětileté období byl zvolen prezident republiky, který se hlásí k levicovým hodnotám. Pokud ČSSD dokáže vyhrát volby do Poslanecké sněmovny, vznikne šance prosazovat sociálně spravedlivou politiku, založenou na svobodě a solidaritě, v rozsahu, jaký tu ještě po roce 1989 nikdy nebyl. Tuto šanci nesmí ČSSD promarnit!

Vinou chybné a zásadně vadné politiky **pravicových vlád** jsme se ocitli v situaci, jejíž řešení nebude jednoduché, snadné ani rychlé. ČSSD je přesvědčena, že jediným východiskem je, aby se všichni, kterým upřímně záleží na osudu naší země, na osudu současné i budoucích generací, sešli u jednacího stolu, začali spolupracovat a hledat řešení společně.

Naléhavě vyzýváme k okamžitému zahájení zásadního programového dialogu o řešení problémů naší země, a to bez ohledu na příslušnost k tomu či onomu světónázoru či ideologickému proudu. Nehodláme přitom slevovat ze svých programových zásad. Nicméně chceme a můžeme otevřeně diskutovat o rozsahu a konkrétních cílech veřejných politik i o způsobech jejich realizace. Jako vstup do takové debaty nabízíme **následující programový dokument**.

Věříme, že jedině při takovém postupu budeme lépe než současná vláda připraveni na brzké převzetí vládní **odpovědnosti**.

1. Růst, zaměstnanost, konkurenceschopnost a solidarita

ČSSD zásadně odmítá hospodářskou politiku Nečasovy pravicové vlády. Tato politika selhala téměř ve všem, fakticky protirůstová opatření přivedla naši zemi do hospodářského propadu v době, kdy všichni naši sousedé rostou. Zavedení tzv. II. pilíře do penzijního systému hrozí poškozením veřejných financí. Chaotické změny daní vnáší vícenáklady do hospodářství naší země a bez dosažení příjmů pro státní rozpočet. Hospodářský růst je podmínkou nutnou, nikoliv postačující pro sociálně-ekonomický rozvoj naší země. ČSSD, která ponese případnou vládní zodpovědnost, udělá vše, aby obnoveným hospodářským růstem byla zvýšena zaměstnanost, vyřešil se obrovský problém zaměstnanosti mladých a v konečném důsledku byl vyřešen i problém deficitů veřejných financí. Fiskální problémy České republiky nejsou dlouhodobě řešitelné při klesajícím HDP. **Růst, o který se budeme snažit, bude růstem pro lidi!** Bude to růst udržitelný, šetrný k životnímu prostředí a takový, který se projeví v nárůstu reálných mezd a zvýšené zaměstnanosti.

Pro **nastartování** hospodářského růstu bude ČSSD vycházet ze svých úspěšných hospodářských politik v letech 1998 až 2006, které vyvedly naši zemi z hospodářského propadu let 1997 a 1998, který byl způsoben selháním hospodářských politik vlád Václava Klause. Dokázali jsme to před 10 lety, dokážeme to i nyní. Základem úspěchu té doby byla podpora investic a exportu a také kultivace právního řádu na cestě do Evropské unie. V dnešních podmínkách se bude hospodářská politika ČSSD opírat především o tyto kroky:

1. Obnovení funkce Czechinvestu v původním zadání, tedy jako instituce stimulující domácí i zahraniční investice do české ekonomiky.
2. Podpora českého exportu do EU i mimo ni. Vláda vedená ČSSD se bude konstruktivně podílet na hledání východisek ze současné krize eurozóny při současném hájení českých národních zájmů. K podpoře exportu mimo EU zaktivizuje všechny státní instituce, které tento export podporují: ČEB, EGAP a Czech Trade. Vláda poskytne českým exportérům plnou podporu, odideologizuje zahraniční politiku, a to především v zemích, kde státní podpora je nezbytností.
3. Plné vyčerpání Evropských strukturálních fondů, které ČR zatím není schopna efektivně využívat a použít je jako fiskální stimul pro růst ekonomiky.
4. ČSSD se hlásí k fiskální udržitelnosti veřejných financí, bude držet deficit veřejných financí

pod 3 % HDP v metodice ESA 95. Další snižování deficitu veřejných financí však nesmí být na úkor hospodářského růstu a zaměstnanosti. Zároveň budeme hledat všechny ostatní cesty ke stimulaci domácí poptávky, které nezvyšují deficit veřejných financí, ať jsou to investice státních a polostátních podniků (např. dostavba Temelína bez státních záruk), PPP projekty či dlouhodobé pronájmy některých státních aktiv za cenu investic do těchto aktiv.

5. Velmi důležitá je i podpora malých středních podniků v naší zemi. Jejich rozvoj bude podporovat státem 100% vlastněná ČMRZB, u které počítáme nejen se současným rozsahem podpory, ale i s aktivizací plně bankovní licence pro činnost této banky. Nedílnou součástí podpory malých a středních firem je boj s korupcí a byrokratickou zátěží, která na ně dopadá.
6. Aktivní politika zaměstnanosti bude naší prioritou. Je sociálně a především ekonomicky nepřijatelné neposkytnout mladým lidem po ukončení vzdělání možnost zaměstnání, a získat tak praxi a společenské postavení. Škody, které nezaměstnanost mladých způsobuje, jsou obrovské. Použijme nejlepších evropských zkušeností v této oblasti (Rakousko, Dánsko), abychom z mladých lidí udělali komparativní výhodu naší země, a nikoliv problém. **Státní programy aktivní politiky zaměstnanosti musí být zaměřeny rovněž na zdravotně postižené a nezaměstnané starší 50 let. Pro dlouhodobě nezaměstnané je nutno znovu rozvinout systém veřejně prospěšných prací, zahrnující i ekonomickou motivaci.**
7. Z dlouhodobějšího pohledu je nutné systematicky pracovat na faktorech, které zásadním způsobem ovlivňují dlouhodobou konkurenceschopnost naší země. Jde především o vzdělání všech úrovní a také o vědu a výzkum, včetně jejich absorpce českým hospodářstvím.

V neposlední řadě nám jde o sociální soudržnost české společnosti a o solidaritu silných se slabými, solidaritu úspěšných s méně úspěšnými. Tato solidarita se bude demonstrovat nejenom zavedením progresivního zdanění fyzických osob, ale také postupným zvýšením minimální mzdy, **kteřá stagnuje od roku 2007**, na 12 000 Kč do roku 2018. Ze solidární společnosti zajišťující sociální smír, sociální dialog pak profitují všichni.

2. Spravedlnost proti korupci a privilegiím

Negativní jevy se v české společnosti rozrostly do takové míry, že podkopávají **soudržnost společnosti**, fungování tržních principů, rovnost pravidel a ve svém důsledku i rozhodování **podnikatelských** subjektů. Plíží se korupce, rozmach daňových úniků, **anonymní akciové společnosti ve veřejných zakázkách**, praní špinavých peněz, státem tolerovaná a podporovaná práce načerno, všeobecné okrádání, stále nové a nové korupční skandály, zasahující až do nejvyšších pater politiky, nedodržování dohod, to vše narušuje stabilitu, efektivnost a hlavně důvěryhodnost institucí, právního systému i systému celé společnosti.

ČSSD nemíjí pasivně přihlížet tomu, jak se korupce a další negativní jevy pod vlivem různých nátlakových skupin postupně institucionalizují a stávají se součástí každodenního života občanů a firem. Toto zásadní narušení základních pilířů fungování státu a demokratického zřízení nelze tolerovat. Boj proti korupci a dalším negativním ekonomickým jevům bude vedle opatření na oživení ekonomiky tvořit základní osu programového prohlášení jakékoli vlády s účastí ČSSD.

ČSSD připraví a prosadí komplexní národní plán boje proti korupci, daňovým únikům, praní špinavých peněz, práci načerno a dalším negativním ekonomickým jevům. Součástí tohoto plánu bude vedle zvýraznění vyhledávací a kontrolní činnosti státních orgánů a zvýšení finančních i trestních postihů, i uzákonění majetkových příznání při nabytí velkého majetku, zavedení kontrolních pokladen s fiskální pamětí v obchodech a restauracích a další omezení hotovostních plateb.

ČSSD nastolí skutečný pořádek v oblasti veřejných financí. Rozpočtový proces v České republice je nekvalitně řízen, plánován i kontrolován. Po završení osmi let vlády „rozpočtově zodpovědných“ pravicových koalic dosáhne státní dluh České republiky dvojnásobku výchozí hodnoty **z roku 2006** (cca 1,9 bil. Kč). V oblasti veřejných financí dokázala pravice jen jedno – beze zbytku vyčerpat rozpočtové rezervy (cca 180 mld. Kč) vytvořené vládami ČSSD. Nyní již jen sestavuje stále fiktivnější rozpočty, postavené na stále fiktivnějších příjmech. Místo koncepční dlouhodobé rozpočtové politiky pak „řídí“ veřejné finance České republiky ze dne na den ad hoc rozpočtovými balíčky kombinovanými s průběžnými škrty na výdajové straně státního rozpočtu. Škrty, které neznamenají nic jiného než výrazný nárůst skrytých dluhů. Těmi je dnes poznamenána celá infrastruktura českého státu – obranou a bezpečností počínaje přes zdravotnictví, školství, kulturu, ochranu životního prostředí až například po dopravu. Vytváří se však dluhy i na životní úrovni většiny českých občanů. Veřejné finance se při mizivém potlačení všeobjímající korupce a při zjevně nekvalitním plánování a řízení procesů v oblasti veřejných financí (především v klíčovém státním rozpočtu) opět napravují nejjednodušším způsobem – snižováním životní úrovně českých občanů: zaměstnanců (především z rozpočtové a příspěvkové sféry), důchodců, nezaměstnaných, nemocných, nízko příjmových sociálně potřebných rodin.

Toto řešení rozpočtových problémů České republiky je pro ČSSD naprosto nepřijatelné. ČSSD je přesvědčena, že je třeba se zabývat především příjmovou stranou rozpočtů. Zde je nezbytné především nastolit pořádek v daňovém systému a prosadit elementární daňovou spravedlnost. Základní cíl ČSSD je odstranit z našeho daňového systému privilegia určená pro nejrůznější zájmové skupiny a jednotlivce, privilegia být zdaněn méně než ostatní. Vedle opatření proti daňovým únikům ČSSD navrhne a prosadí odstranit nekřiklavějších případů zvýhodnění založených dnes v platných daňových zákonech, **včetně definičního zrušení tzv. rovné daně.**

V prvé řadě ČSSD prosadí zmírnění extrémního rozdílu v daňovém a odvodovém zatížení OSVC vůči zaměstnancům. **Tato** oblast totiž vnímá nejen jako zásadní krok vedoucí k nastolení elementární daňové spravedlnosti v českém daňovém systému, ale též jako jedno z klíčových opatření vedoucích ke zlepšení stavu veřejných financí.

ČSSD v delším horizontu začne postupně měnit strukturu daňového systému. Posílí přímé daně, daně majetkové a zavede daňovou progresi. Veškeré změny v daňovém systému bude provádět ČSSD na základě důkladných analýz a rozborů.

ČSSD posoudí, zda udělené daňové výjimky, slevy či odpočty ve všech daňových okruzích plní stále svou společenskou funkci, pro kterou byly do daňového systému ČR zahrnuty. Pokud detailní audit ukáže, že tuto funkci již dávno neplní či že jsou ve skutečnosti vedeny jen úzkým zájmem lobbistických skupin, budou zrušeny bez náhrady.

ČSSD zajistí provedení podrobného auditu všech výdajových položek všech částí veřejných financí a na základě tohoto auditu a zvolených priorit bude uvážlivě redukovat výdajovou stranu rozpočtů – ne však plošně, ale podle jednotlivých položek.

Je nutno bezpečně zjistit, co ve skutečnosti z jednotlivých rozpočtů platí, co se skrývá za nejrůznějšími nenápadnými výdajovými tituly a kdo je na ně všechno napojen. I zde tedy nepůjde o nic jiného než o nastolení elementárních pravidel efektivnosti – a v některých částech dokonce jen o nastolení pořádku. To se týká také mzdových výdajů placených z veřejných zdrojů včetně auditu přiměřenosti odměňování některých úředníků. Daňový poplatník má právo znát, jakým účelům jsou použity jeho peníze.

3. Solidaritou proti chudobě a sociálnímu vyloučení

V roce 2011 bylo podle mezinárodních standardů příjmovou chudobou ohroženo 1 008 000 českých občanů. Hmotná bída ve stejné době přímo dolehla již na 630 tis. občanů ČR – především na osoby v neúplných rodinách (důchodci) a rodinách nezaměstnaných.

To znamená, že 630 tisíc našich spoluobčanů není schopno včas platit účty za bydlení, že jejich byty nejsou dostatečně vytápěny, že nejsou schopni uhradit mimořádné výdaje, že si nemohou dovolit k jídlu maso, ryby či proteinový ekvivalent alespoň jednou za dva dny, že si nemohou dovolit strávit v rámci roční dovolené alespoň týden mimo domov, že nemají automobil, pračku, barevný televizor, telefon (vč. mobilního). V těchto podmínkách dnes vyrůstá zhruba 170 tis. českých dětí...

Pravicové vlády České republiky se rády chlubí, že míra ohrožení chudobou podle prvního ukazatele je nejnižší v Evropě. Nechlubí se však tím, že po jejich „reformních“ zásadách jsou sociální systémy stále méně schopny ochránit občany před propadem do hmotné bída. Právě v tomto ukazateli zaujímá Česká republika až 13. místo v EU – daleko za nejvyspělejšími evropskými zeměmi. Vzhledem ke zhoršující se ekonomické situaci a pokračující restrikci sociálních dávek je značně pravděpodobné, že úroveň chudoby se bude dále zvyšovat.

Propadem do stále narůstající nezaměstnanosti (a zvláště pak do dlouhodobé nezaměstnanosti) jsou ohroženy široké skupiny obyvatelstva. Jsme přesvědčeni, že s těmito lidmi nelze zacházet a komunikovat jako s lidmi, kteří pracovat nechtějí a jen zneužívají sociální dávky. Tito lidé nejsou ani darmojedi, ani podvodníci, ani zloději vykrádající veřejné finance. Ti jsou jinde. ČSSD nepřipustí, aby se tito občané, postižení ekonomickou krizí, kterou nezavinili, propadli se svými rodinami do bezvýchodné situace, do bída.

ČSSD se zásadně staví proti návrhům současné vládní koalice směřujícím k přeměně systémů sociální ochrany na systém chudinské péče. Proto po převzetí vládní zodpovědnosti urychleně vypracuje komplexní plán zmírnění sociálních dopadů krize a takzvaně reformního působení pravicových koalic a vytvoří na tento plán dostatečné finanční rezervy v systému veřejných rozpočtů. ČSSD „natáhne záchranou sociální síť“ a vypracuje Národní plán boje proti nezaměstnanosti a chudobě.

Tento plán bude mimo jiné obsahovat:

- Zásadní posílení terénní sociální práce. Ta bude směřována především k vyhledávání osob, které tuto pomoc potřebují (lidé s různými handicap, **osamělí staří lidé, mladí lidé opouštějící dětské domovy** apod.).
- Rozšíření, resp. vybudování záchytných sociálních středisek ve velkých městech, kterým

hrozí slumizace, resp. vytvoření ghett s občany s nízkými příjmy se všemi negativními doprovodnými jevy.

- Změnu základní filozofie systémů sociálních dávek, dávku musí dostat každý, kdo má na ni nárok (stávající systémy jsou vytvořeny pro jiné období a jejich účelem bylo v první řadě ušetřit finanční prostředky).
- Posílení a rozvinutí systémů sociálního bydlení **zejména pro seniory a zdravotně postižené či rodiny s dětmi**, systém refinancování hypoték v případě, že se občané vlivem krize dostanou do platebních problémů.
- Finanční posílení výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti.
- Opatření, která jednoznačně definují lichvu a zabrání finančním spekulantům parazitovat na svízelné finanční situaci zaměstnanců tím, že jim nabízejí nepřiměřeně úročené půjčky, které pak vedou k nezvládnutelnému zadlužení domácností a často končí osobním bankrotem či exekucemi.

4. Důstojný duchod pro každého

Postoj ČSSD k duchodové reformě vychází ze skutečnosti, že duchodový systém dlouhodobě a úspěšně chrání ve stáří, v případě invalidity a v případě dalších uznaných sociálních událostí osoby vykonávající závislou práci, jejichž mzdy jsou velmi omezené (cca 70 % českých občanů vydělává nejvýše 25 tisíc Kč, polovina pak méně než 20 tisíc Kč), a osoby samostatně výdělečně činné, které hradí pojistné na duchodové pojištění ve výrazně nižší výši (ta představuje do budoucna hrozbu v podobě jejich velmi nízkých důvodů i nedostatečného financování průběžného duchodového systému).

Co chceme:

Cílem ČSSD je zajistit nejvyšší možné duchody pro většinu obyvatel České republiky za cenu, kterou je schopna naše země uhradit, aniž by ohrozila svoji ekonomickou i sociální budoucnost. ČSSD prosazuje rovný přístup ke všem pojištěným osobám, spravedlnost a racionální uspořádání systému.

1. **Potřebujeme zachovat a rozvíjet finančně dlouhodobě udržitelný průběžný duchodový systém**, který je dnes a ještě dlouho bude jediným systémem poskytujícím přiměřené duchody, za které lze krýt životní potřeby naprosté většiny obyvatel této země. Požadavek, aby podmínky financování duchodového pojištění byly rovnější a spravedlivější mezi zaměstnanci a OSVČ, je logickým požadavkem vyplývajícím z členství České republiky v Evropské unii, která má tyto principy zakódovány ve Smlouvě, která je jejím základním dokumentem.
2. **Podporujeme doplňkové soukromé duchody** v takové podobě, která bude brát zřetel jak na dlouhodobé rozpočtové možnosti České republiky a zásadní ekonomické principy (např. úspory z rozsahu), tak na sociální aspekty, jakými jsou např. vysoká míra nezaměstnanosti, která do značné míry omezuje možnosti placení dobrovolných příspěvků.
3. **Jde nám o stabilitu penzijního připojištění se státním příspěvkem**, a proto podporujeme jeho transformaci na doplňkové penzijní spoření (III. duchodový pilíř) s tím, že považujeme do budoucna za potřebné v něm zajistit účastníkům garance přinejmenším nominální hodnoty vložených příspěvků obdobné garancím, které bude současným účastníkům penzijního připojištění poskytovat v doplňkovém penzijním spoření transformovaný fond.
4. **III. duchodový pilíř preferujeme proto, že v něm hrají významnou roli sociální partneři** (zaměstnavatelé a zaměstnanci) a jejich kolektivní vyjednávání, které je schopno zajistit podstatné zvýšení příspěvků plynoucích do tohoto soukromého dobrovolného doplňkového duchodového spoření, aniž by ohrozilo konkurenceschopnost zaměstnavatelů.

Jde nám o:

- a) **zvýšení zapojení účasti zaměstnavatelů** na doplňkovém penzijním spoření,
- b) **navázání jejich příspěvků na mzdu** procentní sazbou,
- c) zvýšení příspěvků zaměstnavatelů ve prospěch zaměstnanců vykonávajících dlouhodobě **namáhavé a rizikové práce** umožňující jejich zabezpečení duchodovým příjmem při vynuceném předčasném ukončení zaměstnání,
- d) zavedení uzavřených podnikových či odvětvových penzijních fondů v rámci doplňkového penzijního spoření,
- e) **odstranění genderových nerovností** v duchodovém systému, zejména prostřednictvím sdílení vyměřovacích základů manželů či partnerů.

„2014: Nový začátek pro naši zemi“
– návrh programových priorit ČSSD pro 37. sjezd ČSSD

Co nechceme:

ČSSD odmítá zavedení tzv. II. důchodového pilíře v podobě dobrovolného důchodového spoření založeného na vyvádění části pojistného z průběžného důchodového pojištění. Tento nový důchodový pilíř

- ohrožuje dlouhodobě rovnováhu veřejných financí i průběžného důchodového pojištění, včetně výše vyplácených důchodů,
- přenáší na pojištěné osoby plně rizika investičního neúspěchu a stárnutí bez garancí výše jejich důchodových úspor a rizika nedostatečné výše doživotních penzí (anuit) vyplácených z důchodového spoření,
- oslabuje míru generační i příjmové solidarity v českém důchodovém systému, která přispívá rozhodujícím způsobem k ochraně před chudobou ve stáří a k důstojnému životu ve stáří pro většinu příslušníků české společnosti.

ČSSD se zavazuje v případě, kdy ponese vládní odpovědnost, dobrovolné důchodové spoření v tzv. II. pilíři zavedené od 1. 1. 2013 zrušit s tím, že umožní účastníkům **návrat do průběžného systému** nebo převedení úspor jeho účastníků do doplňkového penzijního spoření.

5. Kvalitní vzdělání dostupné všem

Vzdělání je největším bohatstvím naší společnosti a péče o ně je prioritou ČSSD. Skutečná vzdělanost přitom není jen souborem znalostí nutných k plnění role pracovní síly, vzdělání je především hodnotou samo o sobě a jeho smyslem je, že činí svět pro každého člověka srozumitelnějším, bohatším a lidštějším. Vzdělání slouží společnosti jako celku – kultivace a rozvoj osobnosti jednotlivců přináší prokazatelně pozitivní efekty sociální, kulturní i ekonomické. Principy, jako je rovnost a solidarita, proto musí být ve vzdělávání obzvláště silně přítomné. Jejich prostřednictvím se vytváří soulad mezi jeho celospolečenskou a individuální dimenzí.

Zajištění rovného a spravedlivého přístupu ke vzdělávání je proto pro ČSSD základním principem, který není v rozporu s efektivností vzdělávání a investic do něj. Naopak, ekonomická výkonnost a konkurenceschopnost země vznikají tam, kde je zajištěno kvalitní všeobecné vzdělání co největšího počtu lidí, které navíc snižuje pravděpodobnost sociální fragmentace a rozevirání sociálních nůžek, a tím také riziko sociálních konfliktů.

Uplynulé dvě dekády ukázaly bezvýhodnost bezuzdné komercializace a vysokou cenu přehnané liberalizace školství, kterou prosazují pravicové vlády. Školství se dnes nachází v chaosu a trpí neprofesionálním řízením. Mezinárodní testy PISA a TIMMS opakovaně upozorňují na zhoršující se výsledky českých dětí a údaje z terénu signalizují nerovnoměrnou úroveň vzdělávání v regionech.

Deregulace, další decentralizace a privatizace školství nejsou cestou, jak zastavit propad kvality a zvyšující se nerovnosti v přístupu ke vzdělání, naopak dále umocňují vysokou selektivnost systému. Stejně nefunkční je představa „neviditelné ruky trhu“ ve vzdělávání. Efektivní školství musí stavět na principu rovnosti a solidarity, což se vylučuje s primárně konkurenčním vztahem jednotlivých škol. Opatření týkající se hodnocení a financování škol, ani politická rétorika by neměly posilovat soutěživost mezi školami.

Zmíněné negativní trendy je třeba zvrátit. ČSSD nechce kvalitní vzdělání jen pro bohaté. Nechceme, aby předškolní vzdělávání degradovalo na pouhé hlídání dětí. Nechceme další privatizaci školského systému a odklání veřejných financí do soukromých firem. Nechceme učitele bez motivace a adekvátních platů, neboť s nimi stojí a padá kvalita školního vzdělávání. Nechceme, aby školství mělo v každém kraji jinou úroveň kvality. Odmítáme přenášení nákladů na vzdělávání na občany například formou školného či zápisného. **Pokud by Nečasova vláda zavedla na veřejných VŠ školné či zápisné, ČSSD se zavazuje ho po volbách zrušit.**

Naopak, chceme rozvíjet oblast školství jako moderní flexibilní systém, který bude zajišťovat kvalitní vzdělávání od předškolního vzdělávání přes základní, střední a vysoké školství až po další vzdělávání tak, abychom dosáhli uceleného procesu celoživotního učení. Chceme vytvářet podmínky pro uspokojování specifických potřeb každého žáka a studenta, ale ve srozumitelném a stabilním vzdělávacím systému. Chceme zvyšovat investice do vzdělávání na úroveň průměru zemí EU a směřovat k úrovni skandinávských zemí, protože bez investic na všech stupních není možné dosáhnout vyšší kvality.

- Základním pilířem vzdělávací soustavy na všech stupních musí být veřejné školství!** Je proto nutné stabilizovat síť škol na úrovni předškolního, základního, středního i vysokého školství tak, aby byla schopna reagovat na demografické výkyvy a změny ve vzdělávacích potřebách. Při této stabilizaci je nutné volit analytické nástroje, které se neřídí primárně hledisky ekonomické efektivnosti, ale zohledňují především otázky kvality výuky, rovného přístupu, dostupnosti či kvality života.
- Kvalita výuky se odvíjí od kvality vyučujících.** Proto je nutné připravit systémová

opatření na podporu učiteléské populace. Prioritně je třeba navýšit finanční prostředky alokované na platy vyučujících, které by měly vycházet prioritně z kariérního řádu a částečně zohledňovat kritérium délky praxe. Kariérní řád přitom nemůže odrážet pouze vertikální vzestup, nýbrž i horizontální pohyby v rámci specifických odborných pedagogických funkcí, jako je výchovný poradce, školní metodik prevence či uvádějící učitel.

3. **Klíčový vliv na zkvalitňování pedagogických sborů mají ředitelé škol.** Ti musí získat větší prostor věnovat se hodnocení výuky a podpoře svých vyučujících, namísto zvládání stávající silné byrokratické zátěže.
4. Při řízení systému škol poskytujících povinnou školní docházku **je důležité více provázat státní a regionální struktury.** Aby se neprohlubovaly negativní důsledky školské decentralizace v podobě neúměrného zvětšování rozdílů mezi kraji, je vhodné uvažovat o možnosti určení oblastí v současné regionální gesci, v nichž budou zavedena jednotná pravidla, na kterých se shodnou krajské reprezentace.
5. **Systém financování škol musí být změněn.** Stávající financování škol „na hlavu“ je nutné opustit, neboť není hospodárné a neúměrně zvyšuje konkurenční postavení škol. Namísto toho je nutné v krátkém horizontu připravit nový systém financování, který bude zohledňovat počet učitelů, počet tříd i počet žáků, ale i kvalitu výuky, rovný přístup či dostupnost. Součástí změny musí být individuální posouzení situace škol, které se ocitnou na krajních pólech, tj. školy s nejnižším a nejvyšším financováním. V případě vysokých škol je nutné lépe vyvážit poměr institucionálního a účelového financování výzkumné a další tvůrčí činnosti, zvolit přiměřenější časový úsek hodnocení jejich výsledků a přejít na systém kontraktového financování při respektování principu jejich autonomie a role akademické samosprávy.
6. Při zachování možnosti vnější diferenciaci bude hlavní pozornost zaměřena na **posilování vnitřní diferenciaci vzdělávání v rámci škol.** Školám bude nabídnuta metodická i finanční pomoc při zavádění a prohlubování vnitřní diferenciaci. Podmínkou funkční vnitřní diferenciaci je rozšířené školní poradenské pracoviště a větší využívání pedagogických asistentů. **Kvalitní základní školství je plně závislé na pedagogicko-psychologickém poradenství,** na které musí být kladen větší důraz. Poradenství by se mělo zaměřovat nejen na děti, eventuálně jejich rodiče, ale nově hlouběji také na vyučující.
7. V kurikulární oblasti je nutné urychleně **provést analýzu rámcových vzdělávacích programů a jejich zavádění a případně navrhnout jejich úpravu.** V návaznosti na tyto programy je nutné připravit standardy vzdělávání, které budou sloužit jako základ pro hodnocení výsledků vzdělávání a které přinesou zpřesnění prostoru, v němž školy formulují své školní vzdělávací programy.
8. Vedle podpory vyučujících v praxi musí být větší pozornost věnována **zkvalitňování pedagogické přípravy na vysokých školách.** Zásadně je třeba trvat na požadavku, aby učitelé měli vysokoškolské magisterské vzdělání. Přejít mezi vysokoškolskou přípravou a pedagogickou praxí na základních školách by měl být podpořen systémovým opatřením v podobě institutu uvádějících učitelů.
9. Vyučující v praxi musí procházet **systémem dalšího vzdělávání,** jehož strukturu je nutné upravit tak, aby odpovídala aktuálním požadavkům na vyučující a aby byla logicky propojena s kariérním řádem. Aby došlo k hlubšímu provázání pregraduální přípravy, celoživotního vzdělávání a praxe, mohla by koordinace kurzů nově přejít pod pedagogické fakulty.
10. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy musí být schopno plnit své funkce směrem k regionálnímu školství, proto je nutné obnovit a zefektivnit činnost přímo řízených organizací tak, aby plnily odborné a koordinační funkce. Zcela nezbytnými činnostmi, které musí zajišťovat, je sběr a analýza informací o školách, zjišťování výsledků vzdělávání, příprava rámcových vzdělávacích programů, poskytování dalšího vzdělávání a metodického vedení školám. Přenášení těchto úkolů na komerční subjekty není prozíravé, a bude proto využíváno jen ve zvláště zdůvodněných případech.

6. Jistota dostupné a kvalitní zdravotní péče

Chceme **stabilní a strukturované veřejné zdravotnictví** s rovnou dostupností potřebné zdravotní péče pro všechny naše občany jako **trvalou jistotu** obyvatel civilizované země.

Jsme si vědomi, že **zdravotnictví nemůže spotřebovávat více** než pro tento účel společnost každoročně vyprodukuje, nesmí však být o tyto omezené prostředky ochuzováno.

Po beznadějném a chaotickém tápání pravicových vlád od roku 2007 a neúčelných změnách vydávaných za reformu, které vedlo také k zaplavení zdravotní legislativy, nabízíme namísto neúspěšné reformy **naděje v rekonstrukci zdravotního systému** zjednodušením financování, řízení a legislativy, a to při respektování a rozvíjení tradic a úrovně naší medicíny.

Dáme v řízení zdravotnictví **více prostoru odborníkům,** nedáme naopak žádný prostor těm, kteří na zdrojích z veřejného zdravotního pojištění parazitují.

Jsme **proti destrukci osvědčeného zdravotního systému,** proti dalším privatizacím a dlouhodobým pronájmům veřejných zdravotnických zařízení soukromým subjektům, jejichž provoz je pak stejně financován z veřejných zdrojů.

„2014: Nový začátek pro naši zemi“
– návrh programových priorit ČSSD pro 37. sjezd ČSSD

Neodmítáme **nové formy komerčního připojištění na zbytné zdravotní služby**, jsou-li definovány a neomezují-li v dostupnosti nezbytné zdravotní péče jiné občany.

Počet zdravotních pojišťoven chceme **postupně snižovat**, a dospět tak ke **sjednocenému modelu financování zdravotní péče** z veřejných zdrojů pod veřejnou kontrolou. Odmítáme ve veřejném zdravotnictví vytváření autonomních a monopolních **privátních** řetězců plátců, poskytovatelů a dodavatelů.

Cesta ke **zvyšování kvality ve zdravotnictví** vede přes svobodnou volbu zařízení či lékaře pacientem a zejména odbornou kontrolu rovnosti a efektivity poskytované zdravotní péče. Cesta rozhodně nevede přes zdánlivou konkurenci plátců, tedy správců a distributorů veřejného zdravotního pojištění. Soutěžít o pacienta přísluší poskytovatelům péče a služeb, nikoli správcům zdravotního pojištění.

Napravíme **chyby v lékové a investiční politice** veřejného zdravotnictví.

Zajistíme **provázanost zdravotní a sociální péče**, která u nás dosud chybí.

Budeme věnovat zvláštní pozornost systému **specializačního vzdělávání zdravotnických pracovníků** s vědomím, že je pro kvalitu zdravotní péče určující.

Cena kvalitní práce zdravotníků nesmí trvale zaostávat za vývojem cen léčiv, zdravotnických prostředků, technologií a materiálových nákladů ve zdravotnictví.

Zasadíme se o zpomalení růstu **hotovostní spoluúčasti pacienta, zejména pokud jde o doplatky na léky**. Po volbách zrušíme poplatky ve zdravotnictví, které zavedl ministr Julínek, s výjimkou příspěvku na stravu v nemocnici, který ponecháme ve výši 60 Kč omezením platby na nejdéle 30 dnů v roce.

7. Rovnost žen a mužů

Pokud chce ČSSD být moderní levicovou stranou, musí se zasazovat o skutečné prosazování rovnosti žen a mužů, která je její základní hodnotou. Nelze ale vystačit s opakováním stále stejných deklamací, je třeba přikročit k činům.

Sociální demokracie byla vždy hnutím emancipačním a demokratizačním. Byla to sociální demokracie, která odmítala „kastovat“ lidské bytosti dle jejich původu, rasy či pohlaví. Sociální demokracie vždy bojovala za politická i sociální práva žen, za zlepšení jejich postavení v zaměstnání, v rodině, ale i ve veřejné sféře. Tento boj stále není dovršen. Ženy nejsou adekvátně zastoupeny v rozhodovacích procesech, mají nižší platy i důchody a patří ke skupinám nejvíce ohroženým chudobou, ať už jde o samoživitelky s dětmi, nebo důchodkyně. Ze srovnání s ostatními evropskými zeměmi také vyplývá, že podmínky pro sladování rodinného a profesního života jsou v ČR pro matky s dětmi do 12 let nejhorší. A situace se s asociálními vládními reformami dále zhoršuje.

Rovnost obou pohlaví není pouze předpokladem fungujícího demokratického zřízení, ale také prosperity celé společnosti. Bez přijetí konkrétních opatření nám ale voličky (a voliči) jen těžko uvěří, že to s jejich podporou myslíme vážně. Prvním krokem k získání jejich důvěry je prosazení dostatečného počtu žen na volitelná místa kandidátek. Nacházíme se v době, kdy se řada lidí odklání od velkých parlamentních stran – kvůli zkorumpovanosti řady jejich členů a také kvůli jejich rigiditě a neschopnosti mít na kandidátkách osoby, které by přesvědčily svou kvalifikací. Bez důsledného prosazování rovnosti a spravedlnosti ztrácí sociální demokracie svou identitu. Nepromarněme tedy tuto šanci v nadcházejících parlamentních a komunálních volbách! Sociální demokracie 21. století musí být skutečně sociální a skutečně demokratická.

8. Silnější postavení České republiky v Evropě

Česká republika svou současnou politikou v Evropě směřuje na slepou kolej. V mnoha oblastech se vyděluje z Evropské unie a dokonce i ze střední Evropy. Chybí vědomí, že pokud se EU ocitla v krizi, pak je to také naše krize a hledání EU by mělo také naše hledání.

Rýsuje se, že společná evropská budoucnost může existovat pouze pro ty země, které se budou podílet na hlubší integraci eurozóny. Současné české vládě chybí politická vůle tento směr sledovat. Stále častěji se stáváme zemí, se kterou se při vážných debatách o budoucnosti EU nepočítá. Znovu nám hrozí nebezpečí, že se dostaneme do role státu, který je hospodářsky zcela závislý na zemích eurozóny, a budeme muset všechna jejich pravidla přejímat, aniž bychom měli možnost do nich mluvit. Výsledkem může být i hospodářská izolace a nezájem investorů.

ČSSD by chtěla roli a postavení naší země v Evropě změnit. Evropu chápeme jako globální civilizační centrum, které navzdory tragédiím 20. století je stále nositelem myšlenek svobody,

rovnosti a spravedlnosti. Poučena svou historií navazuje Evropa na nejlepší tradice své kultury a vytváří svobodnou, sociálně spravedlivou společnost, která chce ovlivnit i vývoj globálního společenství.

Také ČR zde má svou historii a tradici. Myšlenka společné Evropy u nás zazněla už ve středověku v návrhu evropského mírového projektu krále Jiřího z Poděbrad. Tehdy bylo na její uskutečnění příliš brzy. Naše země pak prošly mnohou tragickou zkušeností. Opakovaně se naše území stávalo válčištěm, které bylo drancováno a přes které pochodovaly armády. Také v letech 1938–39 se prezident Beneš marně pokoušel uhájit samostatnou republiku na pouhých bilaterálních dohodách. Uvědomujeme si, že bez společného sdíleného evropského projektu bude budoucnost našeho státu vždy nejistá. Česká republika jako izolovaný stát si není schopna zajistit ani bezpečnost, ani ekonomickou prosperitu.

ČSSD proto prosazuje, aby v současnosti ČR vyvíjela maximální úsilí pro udržení a uhájení evropského projektu. Měli bychom se účastnit všech jednání a uplatnit při nich naše zájmy a zkušenost. Měli bychom prosazovat, aby posílená hospodářská unie obsahovala i sociální unii. Evropa nemůže být nikdy životaschopná jako pouze neoliberalní projekt. Chceme Evropu, ve které bude zdůrazněna role občanů a demokratická podoba institucí. Budeme prosazovat Evropu, jež zajistí efektivní regulaci finančních trhů, která zavede daň z finančních transakcí. Evropa má pro nás smysl jen tehdy, pokud bude solidární, pokud bude respektovat subsidiaritu – oddělení toho, co je efektivní spravovat na evropské úrovni a co má zůstat na úrovni národních rozhodnutí.

S ohledem na závazek plynoucí ze Smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii je v zájmu ČR a stability české měny vytvářet předpoklady pro budoucí vstup do eurozóny. **Společnou měnu bychom měli přijmout v okamžiku, kdy budeme mít stabilizovány veřejné rozpočty a naše ekonomika na to bude dostatečně připravena.**

ČSSD pokládá za nezbytné, aby se ČR aktivně účastnila jednání o budoucnosti EU ve „Skupině pro budoucnost Evropy“.

ČSSD je přesvědčena, že ČR má předpoklady pro pozitivní evropskou politiku, kterou bychom se podíleli na překonání současných problémů v EU a kterou bychom zásadně přispěli k posílení našeho postavení a vlivu v EU. Takováto politika by byla vyjádřením naší historické zkušenosti a zároveň by odpovídala životním zájmům našeho státu.

POZNÁMKY: